ÖgELERİN KIsaltmalarI

- Ön Ek = Ö
- Kök = K
- Son Ek = S

ÖgELERİN İşaret İle TanImlanmalarI

- ‘/ ‘ işareti ilgili öğenin, kök olduğunu tanımlar.

  Cardi / o
- ‘-’ işaretinin kelime grubunun önünde veya arkasında yer almasına göre ön ek ya da son ek olduğu anlaşılır.
- Eğer kelime ekinin önünde yer alırsa son ek olduğu anlaşılır.

  - megaly
- Eğer kelime ekinin arkasında yer alırsa ön ek olduğu anlaşılır.

  Pre-

KÖK NEDİR?

- Kök bir sözcüğün anlamı ve yapısı bozulmadan, daha küçük parçalara ayrılmayan, türememiş ancak kendisinden yeni sözcükler türetilebilen sözcükler olarak tanımlanır.
- Kök, terimin kaynağıdır. Bir terimde birden çok kök kelime olabilir.
- Örnek: **Gastr**ic teriminin kökü **gastr** kelimesi Türkçe **mide** anlamına gelir.

KÖK NEDİR?

- Tıbbi kelimelerin ana parçasına kök denir.
- Kök, kelimelerin yalın halidir.
- **<u>Kökler sıklıkla vücut kısımlarını işaret eder.</u>**

Örneğin;

Aden/o(kök)	Gland (bez)
Hemat/o (kök)	Blood (kan)
Oste/o (kök)	Bone (kemik)
Arthr/o (kök)	Joint(eklem)

ÖN EK NEDİR?

- Genelde tek başına kullanılmazlar ve köke anlam katmaya yararlar.
- Kelimenin başında bulunurlar.
- Bir adet olurlar.
- **Tanımlayıcı olarak görev alırlar.**

Örneğin;

Epi-: üzerinde

Epidermis : Dermisin üzerinde

Brady- :yavaş, seyrek

Bradycardia : Kalp atımlarının yavaşlaması

SON EK NEDİR?

- Terimlerin sonuna eklenir. Sözcüklerin tipini belirlemekte önemli rol alırlar.

*** **Sözcüklerin kullanım amaçlarını belirlerler.**

*** **<u>Her terimde mutlaka bir son ek vardır.</u>**

Örneğin;

-**megaly :** büyüme, genişleme

Cardi**o**megaly : Kalbin büyümesi

KÖK VE SON EKLERİN BİRLEŞME KURALLARI

- İlk olarak son ekin ilk harfine dikkat edilir.
- Son ekin sesli ya da sessiz harf ile başlaması kaynaştırma ünlüsünün tıp teriminin oluşmasında yer alıp almayacağını belirler.
- Kaynaştırma Ünlüleri (KÜ) Şu Şekildedir:

✓ **o(En sık)**

✓ **a**

✓ **e**

✓ **ı**

✓ **u**

KÖK VE SON EKLERİN BİRLEŞME KURALLARI

- **KURAL1:**

Eğer son ek sesli harf ile başlıyorsa kaynaştırma ünlüsü dikkate alınmaz.

Örneğin; Cardi/o -algia = Cardialgia (Kalp ağrısı)

- **KURAL2:**

Eğer son ek sessiz harf ile başlıyorsa kaynaştırma ünlüsü kelimenin oluşumunda yer almak zorundadır.

Örneğin; Cardi/o - megaly =Cardiomegaly

- **KURAL3:**

Eğer kök ile son ekin birleşme anında iki aynı sesli harf bir araya gelirse , sesli harflerden biri dikkate alınmaz.

Örneğin; Cardi/o -itis = Cardiitis = Carditis

EKLERİN KULLANIMI

- **Kök:** Derm (deri), Vas (damar), Splen (dalak)
- **Ön ek+Kök+Son ek:** Epi-Derm-is (Deri üstü)
- **Kök+Son ek:** Derma-itis (Deri İltihabı)
- **Kök+KÜ+Son ek:** Splen-o-megaly (Dalak Büyümesi)
- **Kök+KÜ+Kök+Son ek:** Laryng-o-pharyng-itis (Gırtlak ve Yutak İltihabı)
- **Kök+KÜ+Kök+KÜ+Son ek:** Cardi-o-my-o-pathy (Kalp Kası Hastalığı)
- **Ön ek+Kök+Son ek:** Pan-sinus-itis (Bütün Sinüslerin İltihaplanması)
- **Ön ek+Son ek:** Endo+scope (İç Organların İncelenmesi)

KÖK LİSTESİ

‘A’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Abdomin/o	karın	abdomen
Aden/o	bez	gland
Adren/o	böbreküstü bezi	adrenal gland
Angi/o	damar	vessel,
Arteri/o	atardamar	artery
Arthr/o	eklem	joint

‘B’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Bi/o	yaşam	life
Bronch/o	bronş	bronch

‘C’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Carcin/o	kanser ile ilgili	cancer
Cardi/o	kalp	hurt
Cephal/o	kafa	head
Cerebr/o	beynin en geniş kısmı	cerebrum
Cervic/o	boyun	neck
Chondor/o	kıkırdak	cartilage
Cil/o	sil, kıl	hair
Col/o	kalın bağırsak	Colon, bowels
Colp/o	vajina	vagina
Cutane/o	deri	skin
Cyst/o	içi sıvı dolu kese, idrar torbası (mesane	bladder
Cyt/o	hücre	cell

‘D’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Dermat/o	deri	skin
Derm/o	deri	skin

‘E’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Electr/o	elektrik	electricity
Encephal/o	beyin	brain
Enter/o	bağırsak	bowel
Esophag/o (Oesophag/o)	yemek borusu	Oesophagus, esophagus

‘G’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Gastr/o	mide	stomach
Gloss/o	dil	tongue
Gynec/o	kadın genital organları	Gynecology

‘H’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER:

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Hem/o	kan	blood
Hemat/o	kan	blood
Hepat/o	karaciğer	liver
Hist/o	doku	tissue
Histi/o	doku	tissue
Hyster/o	rahim	uterus

‘L’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Laryng/o	gırtlak	larynx
Lingu/o	dil	tongue
Lip/o	yağ	lipid
Lymphaden/o	lenf bezi	Lymphatic gland, adenoid
Lymphangi/o	lenf damarı	Lymph vessel

‘M’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Mamm/o	meme	breast
Mast/o	meme	breast
My/o	kas	muscle
Myel/o	omurilik	spinal cord
Myel/o	Kırmızı kemik iliği	Red bone marrow
Myel/o	Gri renk	gray

‘N’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Nas/o	burun	nose
Nephr/o	böbrek ünitesi	Kidney unit
Neur/o	sinir	neuron

‘O’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Ocul/o	işitme	hearing
Onych/o	tırnak	nail
Oophor/o	yumurtalık	ovary
Ophthalm/o	göz	eye
Or/o	ağız	mouth
Orchid/o	Erbezi, testis	testis
Oste/o	kemik	bone
Ot/o	kulak	ear
Ovari/o	yumurtalık	ovary

‘P’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Path/o	patolojik/ normal olmayan	Pathology, abnormal
Pharyng/o	yutak	pharenx
Phleb/o	toplardamar (ven)	vein
Pil/o	kıl	hair
Pneum/o	akciğer	lung
Prostat/o	prostat	prostate

‘R’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Ren/o	böbrek	kidney
Rhin/o	burun	nose

‘S’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Salping/o	tüp (rahimle yumurtalık arası)	tube
Splen/o	dalak	spleen
Stomat/o	ağız	mouth

‘T’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Tend/o	Tendon, kiriş / lif	tendon
Test/o	Testis, erbezi	testis
Thorac/o	göğüs kafesi	Thorax, chest
Tonsill/o	bademcik	tonsil
Trache/o	soluk borusu	trachea

‘U’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Ungu/o	tırnak	nail
Ureter/o	böbrekle mesane arasını bağlayan tüp, üreter	ureteres
Urethr/o	idrar yolu, üretra	urethra

‘V’ İLE BAŞLAYAN KÖKLER;

LATİNCE KÖK	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
Vagin/o	kadın dış genital organı	vagina
Vas/o	Üreme kanalı	Ductus deferens, vas deferens
Vas/o	Damar	vessel
Vascul/o	damar	vessel
Ven/o	toplar damar	vein
Viscer/o	İç organlar	İnternal organs
Vulv/o	kadın dış genital organ	vulva

Melan/o	Siyah
Albin/o	Beyaz
Leuk/o	Beyaz
Erythr/o	Kırmızı
Myel/o	gri
Cyan/o	mavi
Eosin/o	Kırmızı-Turuncu
Jaund/o	Sarı
Xhant/o	sarı